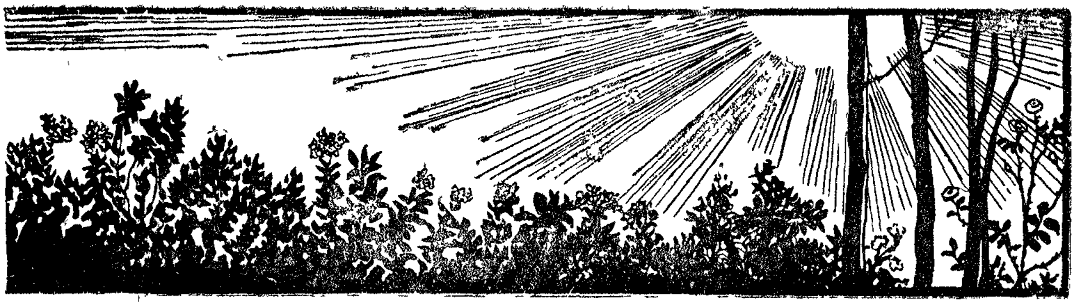

పెద్దకథ :

అడవికాచిన వెన్నెల

శ్రీ 'బుచ్చిబాబు'

మొదటినుంచీ అడవిలో సంచారం, జంతువుల్ని వేటాడ్డం అంటే ఎంతో సరదా నాకు. ఎఱగా చెట్టుకి మేకని కట్టేసి, చెట్టుమీద తెల్లవార్లూ కాచివుండడం, వొక ముసిలి పులి రావడం, దాన్ని తుపాకీతో కాల్చడం, అది గాయపడి కుంటుకుంటూ పోవడం - మామయ్య చెప్పిన యీ అనుభవం నేనెప్పుడూ మరిచిపోను. కొద్దో గొప్పో, నాగరికజీవనానికి అలవాటుపడ్డ అందరికీ, యీ అడివి జీవితంపై, మోజుంటుందనుకుంటాను. ప్రాచీనత్వం, అనాదివాసుల బ్రదుకుపోకడలు, అడవిజాతులకుండే వేటతృష్ణ - యివన్నీ మనందరిలోనూ జీర్ణించివుంటాయి కాబోలు; యీ ప్రాచీనత్వాన్ని ప్రకటించే అవకాశం వొస్తే వొదులుకోము; ఆటలపై మోజు దీనికి తార్కాణం; కుస్తీ, 'బాక్సింగ్' చూడ్డం సరదాలనుంచి, యుద్ధంలో పాల్గొనడంవరకూ, రకరకాల అనుభవాల్ని సృష్టించుగుంటాం. పట్నాలలో టూర్జాక్‌చిత్రాలకి వొచ్చినంతడబ్బు, మరే చిత్రానికీ రాదు.

నా స్నేహితుడు చంద్రారెడ్డికి అటవిశాఖలో పని; మరికొందరు ఆఫీసర్లూ తనూ కలసి, వొక పెద్ద అడవికి నాలుగైదు మైళ్ళ దూరంలో క్యాంప్ చేస్తున్నారుట; వీలైతే—వేసంగి శెలవలుగా—తనతో వో వారంరోజులు గడపడానికి రమ్మని వ్రాశాడు. పరిసరాలనీ, వాళ్ళ జీవితాన్నీ, విపులంగా వర్ణించాడు; వొచ్చేటప్పుడు పెద్దసైజు టార్చ్‌లైటూ, కాలక్షేపానికి వో అరడజను పుస్తకాలూ తీసుకు రమ్మంటూ: "నీకు పెళ్లీ పెడాకులూ లేదు. మా అల్లుణ్ణి పులి పొట్టనెట్టుగుందని వాపొయ్యే అత్తగారు లేదు. ఈ చుట్టుప్రక్కల, పులులు, చిరతపుల్లు, వున్నా, అవి బ్రహ్మచారుల జోలికి పోవుగనక నువ్వు నిర్భయంగా రావొచ్చు—మళ్లా క్షేమంగా యింటికి పంపించే పూచీనాది." అని వుత్తరం ముగించాడు రెడ్డి.

రెండుమూడు డిటెక్టివ్ నవల్సు,—ఆరోజుల్లో అవంటే నాకు పిచ్చి—ఆఫ్రికా, అడవుల్లో యాత్రికుల అనుభవాల గ్రంథాలు, రెండు పొడుగాటి టార్చ్‌లైట్సు తీసుకుని ఫలానా రైల్లో వొస్తున్నానని రెడ్డికి వుత్తరం వ్రాసి ప్రయాణంకట్టాను. రాత్రంతా రైల్లో పెద్దపులుల్ని గురించిన కథలు చదివి, మధ్యలో ఏ పులేనా కంపార్ట్‌మెంట్‌లోకి దూకుతుందేమోనని చూశాకాని అల్లాగేం జరగలేదు.

ఆవూరి ప్లాట్‌ఫారమ్‌మీద రైలు నిలిచేటప్పుడికి తెల్లారింది. నాకు వూరు కనబళ్ళేదు—అన్నీ కొండలు, చెట్లు—మనుషుల అలజడి తక్కువ. చంద్రారెడ్డి వున్నచోటనే బండి నిలిచింది. సామాన్లు బైటకి తీసి బంట్రోతునెత్తిన పెట్టాడు. ప్లాట్‌ఫారమ్ మీదికి దిగి అటూ యిటూ పరీక్షగా చూశాను. నేను తప్ప అక్కడ యింకెవ్వరూ దిగినట్లులేదు—ఐదారుగురు మట్టుకు, ఏవో బస్తాలతో రైల్లో కెక్కారు. ఇంజన్ వైపునుంచి, మాకేసి, వొకాయనా, వొకావిడా రైలుపెట్లని పరకాయిస్తూ నడిచి రావడం చూశాను. ఆయన ఎత్తుగా, లావుగా వున్నాడు; కాకీట్రౌజర్, డబుల్‌బ్రెస్ట్ కోటు, కండ్లజోడు, చేతులో హంటర్ వున్నాయి; మగ్యపాపిడితీసి, పక్కలకి అణిచి దువ్వేసిన పొట్టిక్రాప్, సన్నటి మీసం, వొత్తుగా కనుబొమ్మలు, ఆకృతి కొంచం భీకరంగా కనబడ్డా దగ్గర్నుంచి చూస్తే మొహం లేతగా కనబడింది; వయస్సు పాతిక, ముఫ్ఫైలోపుగానే వుండాలనిపించింది. ఆవిడ మరీ లేతగా కనిపించింది; యిరవైలోపు—సన్నంమీద పొడుగ్గా కనిపించినా, అంత పెద్ద పొడుగూ కాదు. చాలా పల్చని మొహం,—సూర్యుడి కిరణాల్లో, కరుగుతున్న బంగారంలాగ, మెత్తగా మెరిసిపొయ్యే శరీరఛాయ—జిలుగుబెండుతో నిలబెట్టిన ఓడకొయ్యబొమ్మల

వెండితెరను తెరచాప ఎత్తిన దృశ్యం స్ఫురిస్తుంది. తెల్లచుక్కల, ఆకుపచ్చ సిల్కు మఫ్లర్ తలకి చుట్టింది. అందులోంచి సన్నటి వొంకులజుట్టు పుట్టలోపలికి కదులుతున్న పాముతోకలా, నుదుటిమీద జారుతోంది.

కొంతదూరం మాకేసి నడిచి, మళ్లా యిద్దరూ వెనక్కితిరిగి ఇంజన్ వేపు నడుస్తున్నారు. చివరదాకా నడిచి, వెంటనే వెనక్కితిరిగి మాకేసి నడిచివొస్తున్నారు. దగ్గరకొస్తుంటే తెల్లటి సిల్కుచీరపై, పసుపుపచ్చ పూలడిజైను, చాకలెట్ కలర్ బోర్డరు, ప్రటిజాకెట్టు, స్ఫుటంగా కనిపించాయి. ఎన్నటి నాజూకైన ముక్కు, పైకగుపించే సల్లరంధ్రాలు, చెవలకి ఆకుపచ్చ గుండ్రటిరాయి—ఆమెలో ఆకర్షణ ఎందులో వుందా అని ఆలోచిస్తుంటే: “ఆవిణ్ణి తరవాత చూద్దువుగాని సావకాశంగా, ముందు బైటకెడదాం, నడు.” అంటూ చంద్రారెడ్డి, నాబుజాన్ని నెట్టాడు. నే వులిక్కిపడ్డాను; గేటుకేసి నడుస్తున్నాం.

“ఆయనెవరు రెడ్డీ?” అని అడిగాను.

అతను సమాధానం చెప్పేలోపలే వారిద్దరూ వొచ్చేసి మాముందు నిలబడ్డారు. రెడ్డి, నన్ను ఆయనతో పరిచయం చేశాడు.

“మా ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్, ప్రేమానంద్.”

ఆయన తల పంకించాడు.

“నా స్నేహితుడు,—పట్నంనుంచి వొచ్చాడు—”అన్నాడు రెడ్డి.

నేను నమస్కారం పెట్టాను.

“మా తోడల్లుడి అన్నగారు బెంగుళూర్ నుంచి యీ బండిలో వస్తానన్నాడు. ఏదీ, రాలేదే.” అన్నాడు ప్రేమానంద్, రైలు వంక కోపంగా చూస్తూ.

“బెంగుళూర్ కేసి సైక్లోన్‌ట—అంచేత రాలేదేమో.” అన్నాడు రెడ్డి.

“అవును. మరిచాను. నిన్ననే మనం ఆవిషయం మాట్లాడుకున్నాం కూడాను. సరే, యిహ నెందుకూ—వెడదామా.” అని ప్రేమానందం నాకేసి తిరిగి: “మళ్లా కలుసుకుందాం బంగ్లాలో—యింకా వుంటారుగా.” అన్నాడు.

“ఏదో రెండుమూడు రోజు లుంటాను.” అన్నాను.

“ఈలోగా ఏ పులీ తినకుండా వుంటే వారం వుంటాడు. అవునా?” అని చంద్రారెడ్డి, నవ్వాడు. కాని ప్రేమానంద్ మొహంలో నవ్వు లేదు. భీకరంగానో, దిగులుగానో వున్నట్టుంది అతని మొహం. పెద్ద ఆఫీసర్ కనపర్చవల్సిన అమానుషత్వపు ధోరణి కాబోలు ననుకున్నాను. ఆయన వెళ్లబోతూ, వొక్కక్షణం నిలిచిపోయి:—

“మరిచాను. మై వైఫ్.” అని, ఆమెని పరిచయం చేశాడు. ఆవిడ, చుట్టూ కప్పుకున్న చీరకొంగులోంచి చేతులు బైటకి తీసి నమస్కారంలాంటిది చేసి, అగమ్యగోచరంగా నవ్వింది. స్త్రీకి నమస్కారం పెట్టడం నా కలవాటులేదు. నేనూ అల్లాంటిదే చేసి, ఆవిడ కళ్ళల్లోకి చూశాను. నా కప్పుడర్థమైంది. ఆమె ఆకర్షణ కళ్ళల్లోది. మహారణ్యంమధ్యలో కదలికలేని లోతుకొలనులాంటి నేత్రాలవి; ఆ చూపువెనక, అఘాతాల ప్రతిబింబాలు మెదుల్తున్న అలజడి, వెనకచూపులోని తీక్షణమైన చాంచల్యం, అన్నింటినీ తాళంతో బిగించిపారేసినట్లు, నిశ్చింతగా బిగించుకున్న సన్నటి పెదవులు, చీకటి నిండు చంద్రుణ్ణి బంధించినట్లు వెన్నెలని కప్పుకుని ప్రాణాలని రక్షించుకుంటున్న కారడవి—యివన్నీ కలిసి, ఆ ఆకర్షణని వ్యక్తపరుస్తాయేమో నాకు తెలీదు.

వారిద్దరూ గేట్‌లోంచి వెళ్లిపోయారు. ఫర్లాంగవతల నిలిచివున్న కార్లో ఎక్కారు. కారు కదిలి, జువ్వలాగ బైలు దాటి కొండల వెనక అంతర్ధానమైంది.

మాకోసం, టాపులేని పెట్టెబండి సిద్ధంగా వుంది. ముడి విప్పితే జారిన సిల్కు తెరలా, సూర్యుడికాంతిలో మంచు, కొండలమీద నుంచి జారుతోంది. పచ్చరిబ్బన్‌లా రోడ్డు మెలికెలు తిరిగింది. చంద్రారెడ్డి ఫ్లాస్కు తీసి మూతలో టీపోసి తాగడాని కిచ్చాడు. బండి కదిలింది. వాళ్ల కాంప్‌దగ్గరకి షుమారు మూడుమైళ్లదూరం వుందిట. గుట్టలు, బైలు, కొండలు దాటి, కాంప్ సమీపంలో కొచ్చాం.

“అదిగో అదే మా ఆఫీసర్ గారి బంగాళా” అని చూపించాడు రెడ్డి. రోడ్డు కుడివైపున దూరంగా చెట్లమధ్య బంగాళా కనిపించింది. దానిముందు, రెండుమూడు పాకలున్నాయి; వెనక ఎత్తుకొండ కింద, చెఱువులాంటిదుంది.

“ఆవిడొక్కత్తే ఎల్లా వుండగల్గుతోంది?” అని అడిగాను. చంద్రారెడ్డి కొంటెగా నవ్వాడు. రెడ్డి చిన్నప్పుడు క్లాసులో తెలివైనవాడుగా పేరుపడలేదు; కాని చమత్కారంగా, హాస్యంగా మాట్లాడేవాడు. అటవీశాఖలో ఐదేళ్లుగా పనిచేస్తున్నా, సంస్కృతి అంతగా దెబ్బతినలేదు.

“వొక్కత్తే వుండే ఖర్మమేం—మొగుడున్నాడుగా!” అన్నాడు. “మీ ఆఫీసర్లందరూ, భార్యలతో కాపరం వుంటున్నారా యీ కాంపులో?”

“లేదు, లేదు—మేం అందరం వొంటిగానే వుంటున్నాం. ఆయనొక్కడే, భార్యని తీసుకొచ్చింది. కొత్తపెళ్లాం. మరిచాను, ఆవిడపేరు నిర్మల ఆ గుడిసెల్లో బంట్రోతులిద్దరుంటున్నారు వాళ్ల ఆడాళ్లు ఆవిడకి సాయంగా వుంటున్నారు”

వాళ్లంతా కాంప్ ఎందుకు చేశారో చెప్పడం మొదలెట్టాడు రెడ్డి. కొంత సర్వే పనుందిట; కొంతభాగం అడివి ధ్వంసంచేసి, వొక అటవీపరిశోధనాలయం నిర్మించాలిట; అన్నింటికంటె ముఖ్యం, ఆ అడవిలో రెండుమూడు నెలలుగా, నరమాంసానికలవాటైన ముసిలిపులి తిరుగుతూ నష్టం కలగచేస్తోందిట; దూడల్ని, మేకల్ని, కాకుండా, యిద్దరు కట్టెలుకొట్టేవాళ్లని కూడా పొట్టనెట్టుకుందిట. దాన్ని వేటాడి పట్టుకోడం కూడా, వాళ్ల పన్లలో వొకటిట. ఆ పులికి “రాయలకేసరి” అని నామకరణం చేశారుట—రాయలసీమలో వుంటోంది గనక.

“ప్రేమానందం యిదివరలో ఎన్ని పులుల్ని వేటాడాడు?” అని అడిగాను.

“ఆయన్నిగురించి నన్నేమీ అడగొద్దు; నాకేమీ తెలీదు. ఆయన యీ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో చేరి వో సంవత్సరమైంది; పైగా యీ డివిజన్‌కి బదిలీ అయి, నెలకూడా కాలేదు. ఈ కాంప్‌లో నాలుగురోజుల్నించే, మా పరిచయం. చాలా మితభాషి; చనవు కనబర్చడు. తగినట్లుగానే మేం అందరం ముభావంగానే వుంటున్నాం” అన్నాడు.

బండి కాంప్‌దగ్గర నిలిచింది—అంతా, పదునుగా కనబడే పచ్చగడ్డిబైలు; మధ్య నాలుగైదు పెద్ద చెట్లున్నాయి; వాటిమధ్యలో అక్కడక్కడ, టెంట్లు వేశారు. గడ్డితో వో పాకేశారు. అది ఆఫీసుట. చెట్లకింద, చల్లటి విశాలమైన నీడలు—అక్కడ రెండు కాంప్ టేబిల్సు, కుర్చీలు వేశారు. అరబైటే, వొంటలు, భోజనాలూ.

“ఇవి తప్ప, యింకేవీ యిళ్లు లేవా?”

“లేకేం. మనం బంగాళా చూశామే—దానవతలగా, ఫర్లాంగుదూరంలో వో చిన్ని కాలనీ వుంది,—వో అరడజను కొంప లుంటాయి. వర్క్‌మెన్, మేస్త్రీ, కంట్రాక్టర్

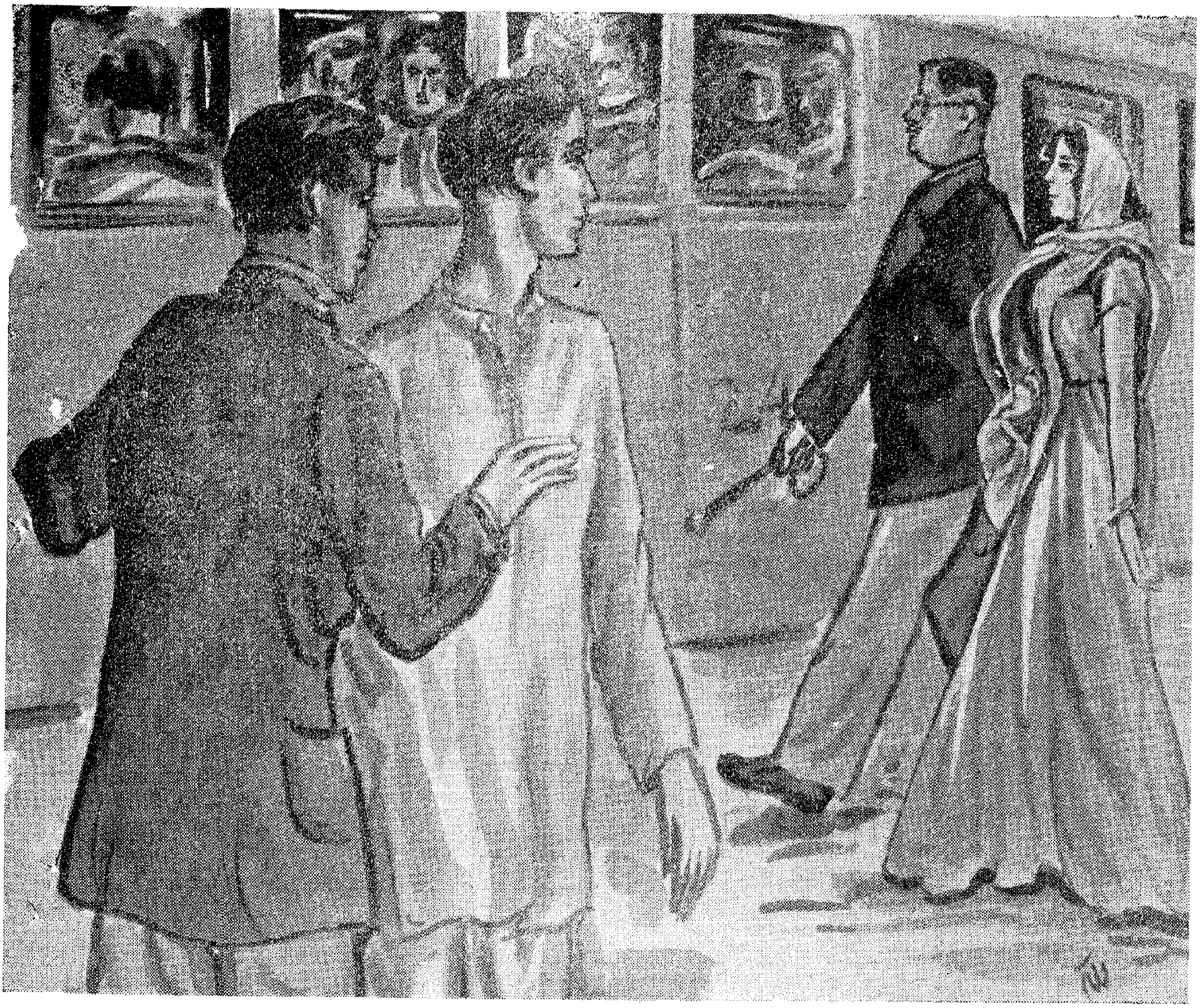

—వొకరిద్దరు ఆఫీసర్లూ వాళ్లంతా అక్కడుంటారు. మేం నలుగురం మాత్రం, సరదాపడి, టెంట్లు వేసుకున్నాం. ఇదుగో, రాఘవులు—నిద్రాదేవి కీ పూట విడాకులిచ్చి వొస్తున్నాడు—" అంటూ, రెడ్డి, రాఘవుల్ని పరిచయంచేశాడు.

"గరవా—టీ తగలెట్టరా." అని కేకేశాడు. గురవడు, వొక ట్రేలో, గోధుమ రొట్టెల దొంతర తెచ్చి బల్లమీద పెట్టాడు. అవి తిని, మళ్లా కొంచం టీ తాగి, స్నానాలకి బైలుదేరాం. పందగజాలమూరంలో, చిన్ని కొలనుంది—లోతు లేదు—అడుగున ఎఱ్ఱగా కంకరసొంపు కనబడుతుంది—నీళ్లు తేటగా మధురంగా వున్నాయి. మేం వెళ్లేటప్పటికి, అందులో యిద్దరు వ్యక్తులు స్నానాలు చేస్తున్నారు. వాళ్లనికూడా రెడ్డిపరిచయంచేశాడు. ఒకతను శ్రీహరి,—మా రెడ్డి సహాధ్యాయుడు; రెండోఅతను, మధుసూధనం,—రెడ్డికంటె కొంచం తక్కువ గ్రేడు వుద్యోగి—డిపార్ట్మెంట్‌లో ప్రవేశించి, ఏడెనిమిది నెలలైంది. — యిక్కడికి కొత్తగా బదిలీ అయి, రెండువారాలైందిట. మధుసూధనం, నాజూకుగాను, తెలివిగాను కనిపించాడు. సన్నటి, పల్చటి కోలమొహం, మెత్తటి నుదురు, విశాలంగా, చక్రాలలా కనబడే అందమైన కళ్లు—వీటికి యవ్వనం కొత్త వెలుగు నిచ్చింది. అతను అందమైనవాడని, పురుషులుకూడా అనుకోవల్సిందే; కాని వొకటిరెండు లోపాలున్నట్లు నాకు తోచింది; పళ్లు వొకటో, రెండో—కొద్దిగా వంకర. మొహం మృదువుగా, కోమలంగా వున్నా, పెదవులు గుండ్రంగా బలంగా వుంటాయి—నవ్వినప్పుడు, మొహం వింతగా ముడతలుపడి,—యవ్వనం సిగ్గుతో వొణుకుతున్నట్లు—బుగ్గమీది నొక్కులో దాక్కున్నట్లుగా వుంటుంది ఆ నవ్వు. నడుం సన్నంమూలాన ఛాతీ వెడల్పుగా కనబడుతుంది—ఛాతీ వెంట్రుకలులేకండా, నున్నగా వుంది.

శ్రీహరి మోటుగా కనిపించినా, వయస్సు. పాతికలోపేఅనుకున్నాను. మోటుతనానికి కొంత కారణం, నెత్తిమీద వెంట్రుకలు పల్చబడటమే; వెడల్పుముక్కు, చిన్ని కళ్లు, కోసేసినట్లు కనబడే నుదురు—యివన్నీ పెద్దవాడిగా కనబడేటట్లు చేస్తాయి.

"ఇక్కడ నీళ్లు చూశారా ఎంత నిర్మలంగా వున్నాయో." అన్నాడు శ్రీహరి.

"నిర్మలన్నపదం రోజు కొకసారేనా వాడకుండా వుండలేడండీ మావాడు." అన్నాడు మధుసూధనం శ్రీహరిని వుద్దేశించి.

"పెండ్లికావల్సినవాడవు—మేం కాపరాలు చేస్తున్నాం—వేళాకోళం భరించి వూరుకోకూడదు ?" అన్నాడు శ్రీహరి.

వాళ్ల స్నానాలు ముగిసినై; బట్టలువేసుకుని కాంప్‌లోకి పొయ్యారు. వాళ్లు వెళ్లిం తర్వాత చంద్రారెడ్డి నాతో. చెప్పాడు; కుర్రాడు. పచ్చపచ్చగా వున్నాడనీ, బ్రహ్మచారి కావడంవల్లనూ, అందరూ మధు

సూదనాన్ని వేళాకోళం చేస్తుంటారుట.

"ప్రేమానందాన్ని గురించి ఏవేవో వింతగా చెబుతుంటారు, వ్రాసిపోక." అన్నాడు చంద్రారెడ్డి.

కింద వుద్యోగులందరూ కలిసి, పైవుద్యోగినిగురించి కాస్తంత నిరసనగా మాట్లాడడం సహజంగానే వుంది. అతనిలో లోపాలన్నీ తవ్వితీస్తారు; లేకపోతే సృష్టిస్తారు; శీలంలోనూ, నైతికప్రవర్తనలోనూ లోటు కనబడకపోతే, అతని తెలివితేటలకి విలువ కడతారు; అందులోనూ ఏమీ దొరక్కపోతే, అతని భార్యనిగురించేనా గుసగుసలకి అవకాశంవుండే కథా వస్తువుని అల్లుకుని తృప్తిపడతారు కాబోలు—అనిపించింది నాకు.

"అతనిలో ఏమట్టి విశేషం?" అని అడిగాను.

"నే నేమీ నమ్మననుకో — వాళ్లనడం, అతను నపుంసకుడని."

"అల్లా అనుకోడానికి ఆధారం?"

"నా కేమీ కనబడలేదు. నాలుగైదేళ్లుగా కాపరంచేస్తున్నా సంతానం లేదుట."

నాకు నవ్వొచ్చింది. సంతాననిరోధక సాధనాలు యత్నిస్తున్నా రనుకోకూడదు? రెడ్డికి నా వాదను అంత రుచించలేదు.

"ఎందుకు చెయ్యాలి? వాళ్లు పిల్లల్ని పోషించలేని బీదస్థితిలో లేరు. పైగా వొకరిద్దరు సంతానం కలిగింతర్వాత, అరికట్టడం జరుగుతుందేమో." అన్నాడు.

"నిర్మలఅందం చెడకుండా వుంచాలని సంకల్పించారేమో." అన్నాను.

ఈసారి రెడ్డి నవ్వాడు.

"నువ్వంతా ఊహాప్రపంచలో విహరిస్తుంటావు; భావకవిత్వం యింకా రాస్తున్నావా?" మా స్నానాలూ ముగిసినై, కాంప్‌దగ్గరకి చేరుకున్నాం." తొమ్మిదైంది. చెట్లకింద చల్లటి నీడలమధ్య సూర్యరశ్మి తివాచీలో అల్లికగా వెలిగిస్తోంది. చల్లదనానికి స్పృహతప్పినట్టు, చెట్లమీదనుంచి ఆకులు కిందికి రాలిపోతున్నాయి. సర్వీచెట్లు దూరంగా రోదిస్తున్నాయి.

"ప్రేమానందాన్నిగురించి మీ అనుమానాలు యీ పూట చర్చించండి, మావాడు విని తీర్పుచేస్తాడు—మానసికశాస్త్రం అంటే చెవికోసుకుంటాడు, మా వాడు." అంటూ రెడ్డి నన్ను మళ్లా వాళ్లకి పరిచయం చేశాడు. రాఘవులు ప్రారంభించాడు.

"ఆయనలో ఏదో తిరకాసు లేకపోతే, ఆవిడ ఆపని ఎందుకు చేస్తుందోయి?"

"ఏపనీ?" అని అడిగాను ఆతృతతో.

"ఆత్మహత్య తలపెట్టింది. పట్టపగలు; మధ్యాహ్నం మూడింటికి,—మాట్లాడవేం శ్రీహరీ—నువ్వు వాళ్ల చుట్టానివేగా." అన్నాడు రాఘవులు. శ్రీహరి, ప్రేమానందానికి చాలా దూరపు చుట్టంట, అంచేతే కాబోలు, ప్రేమానందాన్ని గురించి మాట్లాడ్డంలో అంత వుత్సాహం కనబర్చడంలేదు. "నేను చెబుతాను పట్టు అంటూ రాఘవులు, నిర్మలజీవితంలో వొక ఘట్టం చిత్రించాడు.

నిర్మలతండ్రి స్థితిపరుడు, ఎస్టేట్లలో తాశీల్దారుగా చాలా డబ్బు పలుకుబడి సంపాదించాడు; ప్రభుత్వవుద్యోగులలో పెద్దవాళ్ళందరితో పరిచయం వుంది. తల్చుకుంటే ఏపనైనా, ఎంతటి పనైనా చేయించుకుగాగల్డు; నిర్మలకి అక్కయ్యా, చెల్లెలూ వున్నారు; అప్పగారు మనోరమని—భాగ్యవంతుల కుటుంబంలో యిచ్చి పెండ్లి చేశాడు; భర్తకి బోలెడు వ్యవసాయం కాకుండా, వ్యాపారంకూడా వుంది. వ్యాపారం అతనన్నగారు చూస్తూ, బెంగుళూరులో వుంటాడు. అతన్ని రిసీవ్ చేసుకునేందుకే వుదయం ప్రేమానందం స్టేషన్‌కెళ్ళాడు.

నిర్మలఅత్తవారు అంత స్థితిపరులు కాకపోయినా, కుర్రాడి తెలివి, చదువూ చూసి, వివాహం చేశాడు. పెండ్లినాటికి నిర్మలకి పదిహేడేండ్లుంటాయి; స్కూల్ ఫైనల్ కాన్వెంట్‌లో చదివింది. పెండ్లి కాగానే అత్తవారింటి కొచ్చింది. ప్రేమానందం చదువు ముగిసింది కాని వుద్యోగం లేదు; మామగారి ప్రోద్బలంమీద, ఐదారు నెలలు అటవీశాఖలో తర్ఫీదుపొందాడు: ట్రైనింగ్ ముగిసిన నాలుగు నెల్లలో మామగారి ధర్మమా అంటూ, యిప్పుడు చేస్తున్న పెద్ద వుద్యోగంలో మొదట్లోనే ప్రవేశించాడు.

భర్త ట్రైనింగ్ కెళ్ళిన ఐదారు నెలలూ, నిర్మల అత్తవారింట్లోనే వుంది; విచిత్రమైన వ్యాధికి గురైంది. భోజనం చెయ్యదు. అందరూ బలవంతం చెయ్యగా ఏదేనా అంటే, డోక్కొంటుంది; మనిషి క్షీణించిపోతోంది; డాక్టర్లు పరీక్ష చేశారు; వాళ్ళకేమీ లోటు కనబళ్లేదు; మందు లిప్పించారు; ఏమీ ఉపయోగించలేదు. భోజనం మట్టుకు లేదు. కాసిని పాలో, ఓవల్టినో, ఎప్పుడేనా బ్రెడ్, బిస్కట్స్ మాత్రం తీసుకుంటుంది. అసలు ఆకలే లేదంటుంది. అత్తగారు భూతవైద్యం చేయించింది; లాభం లేకపోయింది; హిస్టీరియా అన్నారు, గాలన్నారు; ఎవరో మందెట్టారన్నారు. తండ్రి, కూతుర్ని తనతో తీసుకెళ్లాడు.

ప్రేమానందం, భార్యని చూడ్డంకోసం అత్తవారింటి కెళ్ళాడు. కార్యంచేస్తే వ్యాధి కుదురుతుందన్నారు; తాశీల్దారు వీల్లేదన్నాడు; "కార్యం చెయ్యడం ఏమిటీ—ఎప్పుడో అయింది" అన్నారుట. భర్త వారంరోజులుండి వెళ్లిపోయ్యాడు. ఆనాడు ఆదివారం. తాశీల్దారు కాంప్ కెళ్ళాడు; తల్లి పడుకుంది; చెల్లెలు హాల్లో వుయ్యాల వూగుతూ రేడియో వింటూ కూర్చుంది. మనోరమబావగారు మట్టుకు ముందుగదిలో పేపర్ చదువుకుంటున్నాడు టప్పీమని పెద్ద చప్పుడైంది. పక్కింటి కృష్ణయ్యగారు—ఆయనికి టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసులో పని—లేచాడు. నిర్మల నూతులో పడిందని కేకలేశాడు. నలుగురూ పోగయ్యారు; నిచ్చెనలు దింపి, ఆమెని పైకి లేవదీశారు. అదీ ఆమె ఆత్మహత్యకి చేసిన మొదటి యత్నం. కారణం ఏమీ లేదు. తల్లి తండ్రి, ఎందుకో చెప్పమని రహస్యంగా ఎంతో బ్రతిమలాడారు. నిర్మల సమాధానం చెప్పదు. 'ఊరికినే' అందిట.

ఆ సాయంత్రం యీ వార్త తెలీగానే శ్రీహరి చూడ్డానికి వెళ్లాడు—అప్పుడు శ్రీహరి ఆ వూళ్లో చదువుకుంటున్నాడు. చీకటిపడింతర్వాత మధుసూధనంకూడా చూడ్డాని కెళ్లాడు—అప్పుడతను, ఆవూరు, స్నేహితుడి పెండ్లి కొచ్చాడుట.

ఈ కథ వింటే ఆశ్చర్యంకలిగింది. అకారణంగా, వృత్తిపుణ్యానికి, ఎవరైనా ఆత్మహత్య తలపెడతారంటే నేను నమ్మలేకుండా వున్నాను. అట్లాగన్నాను.

"మతిభ్రమ కాకూడదా?" అన్నాడు రాఘవులు.

"మతిభ్రమ కావొచ్చు— దానికేనా ఏదో కారణం వుండాలి. నిర్మలకి వివాహం యిష్టమేనా?" అని అడిగాను.

"నిర్మలపెండ్లి నే చూశాను. అయిష్టత వున్నట్లు ఎవ్వరూ అనుకోలేదు. మహావైభవంగా జరిగింది పెండ్లి. నిర్మల సంతోషంగా,

సరదాగా వుందనే మేం అనుకున్నాం. ఏం మధూ, నువ్వూ చూశావుగా?" అన్నాడు శ్రీహరి.

"ఏమోస్మీ—పీటమీద కూర్చున్న వ్యక్తులు దిగులుగా వున్నారా, హుషార్‌గా వున్నారా కనుక్కుందామన్నంత పరీక్షగా చూళ్లేను. నా కళ్లకది అన్ని పెళ్లిళ్ల మాదిరిగానే వుంది. పైగా పెండ్లినాటి సాయంత్రమే నే వెళ్లిపొయ్యాను. తరవాత రెండుమూడు రోజులుదాకా అక్కడ నువ్వున్నావుగా—నీకే బాగా తెలియాలి." అన్నాడు మధు.

"అవును. ఉన్నాను. ఎక్కడా, పేచీలు, మాటపట్టింపులూ వొచ్చినట్లు లేదు. ఆరువేలు కట్నం చదివించారు; అమ్మాయికి నాలుగైదువేల ఖరీదైన వెండిబహుమతు లొచ్చాయి...ఊరేగింపునాడు, ముత్యాల ఓడ కట్టించారు—ఆ దీపాల్లో నిర్మల, బంగారు జరీ చీర, ఎఱ్ఱరంగుది..." శ్రీహరి వర్ణన పూర్తి కాకుండానే మా చంద్రా రెడ్డి, అడ్డుకున్నాడు. "బాబూ, యీ వర్ణన మాకక్కర్లేదు—వో ఇరవై సార్లు విన్నాం. అసలు విషయానికి రండి" అన్నాడు

నేను వూరేగింపునాటి నిర్మలను వూహించుకుంటూ మౌనంలో పడ్డాను. నా కొకటి రెండు అనుమానాలు కలిగాయి.

"ఆ ఆదివారంనాడు, తాశీల్దారుగారింట్లో ఎవరెవరున్నదీ, వుదయంనుంచి, సాతులో పడేవరకూ, ఏమేమి జరిగిందీ, విపులంగా ఎవరేనా చెప్పగల్రా?" అని అడిగేశాను, ఏ వొక్కర్నీ వుద్దేశించకుండా.

శ్రీహరి సమాధానం చెప్పాడు. "నేనంతా ఆ పూటే ఆరాతీశాను. నిర్మల వుదయం లేచింది. తల్లితో కలిసి కాఫీలు అవీ యిచ్చింది. బావగారు అన్నగారు—ఆయనపేరు కుటుంబరావు—కాఫీ తాగి వూళ్లో కెళ్లాడు. నిర్మల కాస్సేపు రేడియో పెట్టుకుందట. తర్వాత స్నానం చేసి వంటింట్లో పనిచేసింది. మధ్యాహ్నం భోజనాలైంతర్వాత వో గంట నిద్రపోయింది. లేచేప్పటికి రెండైంది. అప్పుడు నే వెళ్లాను—ఏమో తోచక కాసేపు రేడియో విందామని—"

"కాయ్యకో య్—కాసేపు నిర్మలని చూద్దామని వెళ్ళావ్!" అన్నాడు రాఘవులు.

శ్రీహరికి కోపం వొచ్చింది. కాని దిగమింగుకున్నాడు—మొహం వుద్రేకంతో వుబికింది.

"తప్పా? అదీ వో వుద్దేశమే. నా కేమీ దురుద్దేశం లేదు. పైగా ఆమె భర్తతో కాపరం చేస్తోంది."

"దురుద్దేశం వుందని మేం అనలేదు. నీ కెందు కంత భయం...?" అన్నాడు రాఘవులు.

"అసలు విషయం చెబుదురూ—మధ్యలో యివన్నీ ఎందుకు..." అని మా రెడ్డి సణిగాడు.

మళ్ళా శ్రీహరి ప్రారంభించాడు.

"కాసేపు నిర్మల నాతో మాట్లాడింది. చెల్లెలు తనూ కాఫీలకోసం వంటింట్లో కెళ్ళారు. కాసేపు ముందుగదిలో పేపర్ చూసి, కాఫీ తాగి, నేను వెళ్లిపొయ్యాను. ముందుగదిలో కుటుంబం నిద్రపోతున్నాడు. నిర్మల అతన్ని లేపి కాఫీ యిచ్చింది. నేను రోడ్డుమీద ఫర్లాంగుదాకా వెళ్లిపోయి వెనక్కి తిరిగాను. కుటుంబం గబగబ నడిచి రావడం చూశాను. అంతే, నాకింకేమీ తెలియదు—ఆరింటికి, నిర్మలని నూతులోంచి తీశారన్న వార్త మధుసూదనం చెప్పాడు" మధుసూదనం తన విషయం మొదలెట్టాడు.

"నేనా వుదయం తొమ్మిదింటికి వాళ్లింటి కెళ్ళాను. బి. ఎ. పూర్తిచేసి వుద్యోగం లేని రోజులవి. తాశీల్దారుగారు, మానాన్నగారు స్నేహితులట—దూరపు చుట్టరికం వున్నా, కలిసిమెలిసి వుండటం పడలేదు—అబ్బాయిని నాదగ్గరకు పంపు, ఎందులో నేనా వుద్యోగం చూస్తానని, తాశీల్దారు మానాన్నకి వ్రాశారు. ఆవిషయమై, తాశీల్దారుగార్ని చూడ్డాని కెళ్ళాను. ఆయన ఆరోజున లేడు. కాంప్ కెళ్ళాడుట. ఆసంగతి నిర్మలచెల్లెలు చెప్పింది. వెళ్లిపోబోతుంటే, నిర్మ లప్పుడే వొచ్చింది. స్నానం చేసి, భోజనాని కుండమంది. తాశీల్దారుగారొచ్చింతర్వాత వస్తానని వొచ్చేశాను. నే నక్కడ మొత్తం నలభై నిమిషాలు గడివుంటాను. ఐదుగంటలకి కాఫీహోటల్లో నిర్మలఆత్మహత్యవిషయం ఎవరో అనుకుంటుంటే విని, చూడ్డానికెళ్లాను. దోవలో శ్రీహరితో చెప్పాను. అప్పటికి జనం చుట్టూ మూగేశారు. నేను నిర్మలని చూళ్లేదు. ఎవ్వరితో మాట్లాడలేదు."

నిర్మలచేసిన ఆత్మహత్యవిషయం ఆలోచించినకొద్దీ చిత్రంగా కనబడుతోంది. కారణం ఏదో వుండాలి. అది తెల్సుకోవాలన్న నిశ్చయం నాలో అప్పటికి బలపడింది.

"మరొక్క ప్రశ్న. ఆరోజున పోస్టుజవానొచ్చి, వుత్తరా లేవన్నా యిచ్చాడా?"

శ్రీహరి జవా బిచ్చాడు.

"వెధవమందమరుపు నేనూ—! అవును. నే వున్నప్పుడే, పోస్టుబంట్రోతొచ్చాడు. నిర్మలచెల్లెలు వెళ్లి తీసుకుంది. రెండుకార్డులు వొక కవరు కాబోలు. నిర్మల చెల్లెలిదగ్గర్నించి, వాటిని తీసుకొని, గదిలో కెళ్లింది. అవునవును ఐతే మీ అనుమానం ఏమిటి?"

కాసేపు నిదానించి, నాకు తోచింది చెప్పాను.

"నా అనుమానం ఏమిటంటే, ఆవొచ్చిన కవరు భర్తదగ్గరనుంచి. అందులో నిర్మలకి కష్టం తోపించే సంగతులు వుండివుంటాయి. ఆ వుత్తరం వొచ్చిన గంటలోనే ఆత్మహత్య చేసుకుంది."

మా రెడ్డి యిల్లాగన్నాడు.

"ఆత్మహత్య, పట్టపగలు, బహిరంగంగా తలపెట్టడం చూస్తే తనకి నిజంగా చావాలన్న సంకల్పం లేదనిపిస్తోంది. రెండో యత్నంకూడా పగటివేళే చేసింది. ఆకర్షణ, జాలి పొందుదామని తప్ప, నిజంగా చనిపోవాలని వుద్దేశం వుంటే, విఫలమయ్యే యత్నాలెందుకు చేస్తుంది?" రెడ్డి అన్న మాటలు ఆలోచించతగ్గవే. ఈ మాటలతో నన్ను రెండుప్రశ్నలు ఎదురొక్కన్నాయి. మొదటిది: ఆత్మహత్య ఎందుకు తలపెట్టింది? రెండోది: నిజంగా మరణించాలన్న యత్నమేనా?

కథ పూర్తిగా విన్నతర్వాత ఆలోచించడం మంచిదనుకుని— ఆ రెండో యత్నం వివరాలు చెప్పమన్నాను. రాఘవులు అమిత వుత్సాహంతో చెప్పబోతుండగానే, ప్రేమానందం, బంట్రోతు కాగితాలుకట్టలు, రావడం చూసి విరమించాడు. వాళ్లు ఆఫీసు పని చూసుకోవా లన్నారు. రెండుగంటల సేపుట. ఈలోగా అల్లా షికారుగా తిరిగి రమ్మని, రెడ్డి నాకో తుపాకీ, టెలెస్కోపు యిచ్చి సాగనంపాడు.

నేను, నాలుగైదు ఫర్లాంగులు నడిచి, అక్కడ వో చిన్న కొండ కనబడితే, దానిపైకి యెక్కి వెళ్లాను. టెలెస్కోపులోంచి, చుట్టుపక్కల పరకాయించి చూశాను. దూరంగా మా వాళ్ళ టెంట్లో, చెట్లు కనబడ్డాయి. కొండకి వుత్తరంగా చెట్లు—, దాని వెనుక అడివి కాబోలు—

దక్షిణంగా పాతిక గుడిసెలు, వాటి వెనక చెఱువు కనిపించాయి. చెఱువుకి అవతల గట్టున, ప్రేమానందం బంగ్లా—దాని ముందుగా వొంకర్లుతిరిగి కొంతదూరం వెళ్లాక చిక్కపడ్డ జుట్టులో పాపిటలా గమాయమైన ఎఱ్ఱరోడ్డు—అన్నీ అగుపడుతున్నాయి. ప్రేమానందం బంగ్లాముందు పెద్ద పెద్ద చెట్లు నాలుగైదున్నాయి. వాటిల్లో వొకదానికి వుయ్యాల వ్రేళ్లాడుంది. ఆ వుయ్యాలపై నిర్మల కూర్చుంది. ఎవరో ముసిల్ది వుయ్యాల వూపుతోంది.

నిర్మలనుగురించి అక్కడ జనం వింతగా చెప్పుకుంటున్నారంటే ఆశ్చర్యమేముంది! అక్కడందరూ మొగాళ్లు,— పైగా బ్రహ్మచారులుగా వుంటున్నారు. నిర్మల ఎంతో అందమైంది. శరీరం పల్చగా, నీరసంగా కనబడ్డా, అందులో యవ్వనం అపాదించిన వికాసం, బలంకూడా వున్నాయి. బలుపుతో స్ఫుటంగా కనబడనివి రొమ్ములొక్కటే. మొహంలో—ముఖ్యంగా కళ్లల్లో—అలుముకున్న విషాదచ్ఛాయలు యవ్వనాన్ని కొంతవరకూ కప్పిపుచ్చాయనక తప్పదు. సంధ్య కోసం వేచివున్న శరీరచ్ఛాయ నిర్మలది. వెన్నెలని కామించి అలిసిపోయిన వెర్రి తృష్ణ; అడివంతా అల్లుకుపోయిన జీవజ్వాల; ఆమె కను విప్పితే జ్వాల నిల్చిపోతుంది; వెన్నెల నక్షత్రాలని ప్రదర్శించి బురఖా వేసుగుంటుంది. నిర్మల వొంటిదై, ఆకలిదప్పులు తీరక అల్లల్లాడిపోయి, వెన్నెల వెలుగు, అడివిబలం తనే శరీరంలో సృష్టించి, పొంగించి, ఎదుర్కునే శక్తి సృష్టించలేక, తనే హతమౌతుంది. అడివికాచిన వెన్నెల. వెన్నెలనే కాల్చిన అడివిమంట నిర్మల.

నా మనస్సు ఎల్లాగో ఐపోయింది. తన సౌందర్యం ధ్వంసం చేసి, హరింపచేసేవారు లేక తను ఆత్మహత్య తలపెట్టిందా అనిపించింది. సౌందర్యం తన మెరిసిపొయ్యే నేత్రాలని వుంచుకోలేదా? ఇవన్నీ భ్రాంతులని తెలుస్తోంది. మానవుడి ప్రవర్తనకి మల్లేనే, మానవుడి వూహకూడా చిత్రమైంది. వూహలే యధార్థాలైతే, మానవుడి హృదయం, ఆశ్చర్యంతో పగుల్తుంది. సౌందర్యం నిర్మలలో యధార్థమైంది. తన శరీరం పగలగొట్టుకుంటోంది—ఆమెశరీరమే హృదయం గనక.

ఈ భావాలతో నాకళ్లు చెమ్మగిల్లినై. అది ఏడ్పురాని బాధ; కన్నీరు లేని కారుణ్యం; సజీవమైన జాలి. ఇది మావాళ్లతో చెబితే నవ్వుతారు. నన్ను పిచ్చివాడికింద కడతారు; నామీద గురి తప్పుతుంది; నన్ను గౌరవించరు; హేళన చేస్తారు. ఒక విషయం తేలిపోయింది. నిర్మలెప్పుడూ మరణించదని. ఆమె వొక్క సంవత్సరమో, నెలో, వారమో, గంటో, క్షణమో, ప్రజ్వరిల్లి జీవించడానికి సంకల్పించింది. ఒక్కసారి ఆ వేదనలో, సర్వశక్తులూ ధారపోసి, ఆనందంలో హతమౌతుంది నిర్మల జీవించడం అంటే మరణించడం. ఆత్మహత్యయత్నాలు అల్లా జీవించడానికి ఆమె చేసే యత్నాల చిహ్నాలు.

కొండదిగి కాంప్ వేపు నడవడం సాగించాను. ప్రేమానందం, బంట్రోతు వెడుతున్నారు. మావాళ్లు అలిసిపోయి, రెండోసారి స్నానాలకి సంసిద్ధులౌతున్నారు. అందరం చెఱువుకెళ్లి స్నానాలు చేశాం. చెట్లనీడలమధ్య నీళ్లు చల్లగా వున్నాయి. శరీరాల్ని కడిగి పవిత్రంచేసే, నిర్మలజలం. మళ్లా నిర్మల!

భోజనాలదగ్గరే, నిర్మల చేసిన రెండో యత్నంగురించి రాఘవులు ప్రారంభించాడు. కాని నాకు తప్ప, యితరులెవ్వరికీ వినేటందుకు వోపిక లేదు. కాసేపు పడుకుని లేద్దామన్నారు. సరేనన్నాను. టెంట్ లో హోల్డాల్ విప్పుకుని పడున్నాను.

నేను లేచేటప్పటికి నాలుగైంది. అప్పటికప్పుడే మామిత్రులందరూ ఆఫీసుపనిలో పడ్డారు. ఆ చెట్లకిందే ఆఫీసు. కాగితాల కట్టలు, ఫైల్సు, ట్రేలు, డవాలిబంట్రోతులు అటూ యిటూ తిరగడం – నాకు నవ్వొచ్చింది. ఆ వుద్యోగిబృందాన్ని చూస్తూ కూర్చున్నాను. ఇంతలో పెట్టిబండి రావడం, టపాల్ అందుకోడం – వారి జీవితంలో అదొక చరిత్రాత్మకఘట్టం. వార్తాపత్రికలు, మాగజేన్స్ వొచ్చాయి. నాముందు వో పత్రిక పడేశారు. గురవడు బ్రెడ్, స్లైసెస్ కింద తరిగిపెడుతుంటే, నేను వొక్కొక్కటే టీలో ముంచుకుని తింటూ చదువుకుంటున్నాను. గంట జరిగింది, ప్రేమానందంతోబాటు మిగతవారందరూ లేచారు.

"ఏమండీ, మీ కిక్కడెట్లా వుంది?" అని అడిగాడు ప్రేమానందం.

"చాలా బాగుందండీ— అప్పుడప్పుడు నాగరికతలోంచి యిట్లా పారిపోకపోతే, జీవితంపై విరక్తి పుడుతుంది." అన్నాను.

"మీ విషయంలో అంతే అనుకోండి. మేం మట్టుకు, అప్పుడప్పుడు, యీ అడివిలోంచి నాగరికతలోకి పారిపోతూండాలి." అని నవ్వాడు. మిగత వుద్యోగులందరూ అతని 'జోక్'కి నవ్వడం సాగించారు.

"పులివేటకోసం యిక్కడ మీరందరూ మకాం చేశారుటగా. మీ రిదివరలో, పులుల్ని వేటాడారా?" అని అడిగాను.

"నేను నీలగిరి ప్రాంతంలో కొత్తగా పనిలో ప్రవేశించిన రోజుల్లో వేటకి వెళ్లాను గాని, పులిని ఎదుర్కోడం జరగలేదు" ఆయన యింకా చెప్పబోతుంటే మధ్యలో రాఘవులు అందుకున్నాడు.

"అవును, మధుసూదనంకూడా అప్పుడు అక్కడ వారివద్దే పనిచేస్తూ ట్రైనింగ్ అయ్యాడు. మధుసూదనం పులిని పొదల్లో నిద్రపోతుంటే చూశాట్ట. నిద్రపోతున్న పులిని చంపటం భావ్యంకాదని, వొచ్చేశాడు. అవునా మధూ?"

"అవుతే మధుసూదనం అసాధ్యుడన్నమాటే" అన్నాను. మధుసూదనం అవన్నీ జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటున్నట్టు మౌనంలో పడ్డాడు.

అప్పుడు అతన్ని వుద్దేశించి శ్రీహరి యిల్లా అన్నాడు.

"మధుకేం—మధు ఎంతకైనా తెగించగల్డు. పెళ్లాం పెడాకులు లేదుగనక."

అందరూ నవ్వారు. మధుసూదనంపై ఛలోక్తులు ప్రయోగించి వినోదించడం, వారందరికీ పరిపాటైపోయింది.

"అదేవన్నముక్క, పెండ్లిండ్లు జరిగిన మేం అందరం సాహసులం కామంటావా? సంసారమంటే పులినోట్లో తల దూర్చడం కాదూ?" అన్నాడు మా రెడ్డి.

అందరూ బిగ్గరగా నవ్వారు. ప్రేమానందం నవ్వడానికి యత్నంమాత్రం చేసి విఫలుడయ్యాడని నా అనుమానం.

"చీకటి పడకముందే, మా యిల్లు చూద్దురుగాని రండి." అని ప్రేమానందం నన్ను ఆహ్వానించాడు.

నేనంగీకరించాను. రెడ్డి, నేను, ఆయన, వారి బంగళాకేసి నడవడం సాగించాం. మిగతావాళ్లు వెనక దిగబడ్డారు.

"మధుసూదనం పులిని చూసినట్లు నాతో చెప్పలేదు. చిత్రం. ఇప్పుడు మీరందరూ వింటుంటే వినడమే" అన్నాడు ప్రేమానందం.

(46 వ-పేజీ చూడుడు)

అడవికాచిన వెన్నెల

(14 వ-పేజీ తరువాయి)

"దెబ్బతో చచ్చిపోయి, మరిచిపోయుంటాడు. పైగా, తరువాత కొద్దిరోజుల్లోనే, ఆతనికి బదిలీ అయిందిగా" అన్నాడు రెడ్డి.

"అవునవును"

"అవుతే, మీతో నన్నుకూడా వేటకి తీసికెళ్లాలి, నేను రెండు రోజుల్లో వెళ్లిపోతున్నాను" అన్నాను.

"మీ కిక్కడ కాలక్షేపం అవదనుకుంటాను. ఏదో యీ చుట్టుపక్కల వో ముసలి పులి వుండి, చాలా నష్టం కలిగిస్తోందంటారు యిక్కడి వాళ్లు. వాళ్ల మాటలు పూర్తిగా విశ్వసించలేం. కాస్తంతే గంపంత చేస్తారు. ఇదిగో తోకంటే, అదుగో పులంటారు. తీరా వెళ్లి చూస్తే, ఏమీ వుండదు. నే నింతవరకూ, ఏడుమైళ్లదాకా అడవిలో పర్యటనం చేశాను. రెండు గేదల కళేబరాలు చూశానుగాని, పులి నాకంట బడ్లేదు. పైగా యిక్కడ మేం యీ పులికోసం కాంప్ చెయ్యలేదు. ఈ అడవుంది చూశారూ, యిందులో సగంభాగం, సంస్థానానికి చెందింది. దాని నిర్వహణ మన ఇండియా ప్రభుత్వంయాజమాన్యంలోకి తీసుకురావడానికి, కావల్సిన యేర్పాట్లు అంచనా వెయ్యమని మమ్మల్ని యిక్కడికి పంపించారు."

ఇంతలో బంగళాదగ్గరకి చేరుకున్నాం. రెండు కాంప్‌కుర్చీలు బైటపడేశాడు. బంట్రోతు, టీ తెచ్చాడు. ప్రేమానందం, నీలగిరి అడవిఅధికారుల తెలివితక్కువతనం గురించీ, ప్రస్తుతం అతను తలపెట్టిన కార్యకలాపం గురించీ, లెక్చరిచ్చాడు. సూర్యుడు దూరంగా చెట్లమ్రానుల్లో మరుగుపడ్డాడు. పక్షులు భీకరంగా రోదిస్తూ చెలరేగాయి. మేం లేచి, సెలవు తీసుకున్నాం.

"మీరు వెళ్లేలోగా వేట ఏర్పాటు చేస్తాను. రెండుమూడు రోజులు వోపిక పట్టండి" అన్నాడు ప్రేమానందం.

నేను, రెడ్డి, వెనక్కి తిరిగాం. దూరంగా, నాలుగైదు మేకలు రావడం చూశాం. వాటి వెనక యిద్దరుస్త్రీలు-పనివాళ్ల తాలూకు కాబోలు-నడుస్తున్నారు. వారి వెనక నిర్మలుంది—సూర్యుడు మరచిపోయి, దిగవిడిచిన, కిరణంలా, సంధ్యలో శరీరం ఎఱ్ఱబడి, ఆ ఎఱ్ఱదనం, చీరని ఆక్రమించినట్లుగా వుంది. మాకు నలభైగజాల దూరంలో కొచ్చింది. ఎంత పీలగా, బలహీనంగా వుంది! చీర మడతలకి లొంగిపోయిన పల్చటి రొమ్ములు! కాని, అది సమయంకోసం వేచివున్న సింహపు నడుంలో యిమిడిన శక్తిలాంటి సన్నదనం! మాకు దూరమైపోయింది. రెడ్డి నన్ను వెనక్కితిరిగి చూడనివ్వలేదు. మరుక్షణంలో మా ఎదురుగా మధుసూదనం శ్రీహరి మరిద్దరు బంట్రోతులు వొస్తున్నారు.

"ఇళ్లకి పోతున్నాం. మళ్లా వుదయం కలుసుకుందాం." అన్నాడు శ్రీహరి.

"ఈపూట మా టెంట్స్‌లో పడుకుందాం రాగూడదూ? నా స్నేహితుడుకూడా వున్నాడు. పైగా యింటిదగ్గర ఎవ్వరూ లేరుగా! అన్నాడు మా రెడ్డి.

"నాకు తలనొప్పిగా వుంది. జ్వరం వొస్తుంది, నిద్రపోకుంటే." అన్నాడు శ్రీహరి.

"భోజనం చేసి నే వొచ్చివుంటాలెండి" అన్నాడు మధుసూదనం. మేం కాంప్‌దగ్గరికి చేరుకున్నాం.

భోజనాలయ్యాయి. గురవడు పెద్ద కట్టెలు పేర్చి మంటచేశాడు. చెట్లమధ్య అందంగా వెన్నెలనీడలు పడుతున్నాయి. అక్కడ వెన్నెల మరింత నిండుగా స్వచ్ఛంగా వున్నట్లనిపించింది. అందులో నిశ్చలత్వం వుంది. ఫ్యాక్టరీపొగలు, సిగరెట్టుపొగలు, మేఘాలు, దుమ్ము, ప్రేమతో అలసిన నిట్టూర్పులు—వీటివల్ల భంగంకాని ప్రశాంతత. ఆకుల రెపరెప నిలిచిపోయినప్పుడు, వెన్నెల ధ్వనిస్తే వింటున్నట్లుగా వుంటుంది. సర్వీ చెట్ల సంగీతం జోలపాటలా అడివిని నిద్రపుచ్చుతోంది. ఎక్కడో ఏదో కీటకం రోదనతో పారావేస్తూంది. ఏదో దూరంగా మృగాల అయోమయపు అరుపులు—అడివి జీవితంలో ఐక్యమయ్యాయి మా ప్రాణాలు.

అరగంటలో మధుసూదనం శ్రీహరి కూడావో బంట్రోతు పెట్రోమాక్స్‌లైటుతో చక్కావచ్చారు—మహాజ్వాలలో అగ్గిపుల్ల పడేస్తే వలిగినట్లుగా వెన్నెట్లో పెట్రోమాక్స్‌లైటొకటి!

శ్రీహరి వొంట్లో అస్వస్థత కాస్త సర్దుకుందన్నాడు. అందరం పక్కలు పరుచుకున్నాం.

"ఈమధ్య వో చిత్రం జరిగిందండోయ్!" అని మొదలెట్టాడు రాఘవులు.

చెప్పమన్నాను.

"వోవారంక్రితం ప్రేమానందానికి వో ఆకాశరామన్న వుత్తరం వొచ్చిందిపోస్టులో."

"నీ కెట్లా తెలుసు?" అన్నాడు రెడ్డి.

"నేను వారింటివైపు వెడుతుంటే చెత్తకాగితాలకట్ట చెట్లవెనక పడివుంది. నేను ఏమీతోచక కెలికాను. అందులో మూడు కాగితపు ముక్కలు నన్నాకర్షించినై. వాటిని సరిచేసి చదివాను. అందులో ఏముందో ఎరుగుదురా? 'నిర్మల ఆత్మహత్య ఎందుకుచేసుకుంటుందో కనుక్కున్నావా?' అని.

ఆ వుత్తరాన్ని విమర్శించి, తర్కించడం ప్రారంభించారు. మా రెడ్డి అన్నాడు:—

"నువ్వే వ్రాశివుంటావు. కొంటెపనలు నీ కలవాటేగా!"

"భ భ—భలేవాడివే. మరెవరే నా అయితే అట్లాంటివి చేద్దును. తెల్లారి లేస్తే, మన కాయనతో పని. ఆయనదగ్గర చేస్తూనా, తప్పుకాదు?" అన్నాడు రాఘవులు.

"ఆ పని నిర్మలని ఎరుగున్నవాళ్లెవరో చేసివుంటారు." అన్నాడు రెడ్డి.

"ఇక్కడున్నవాళ్లల్లో, ఎరుగున్నవాళ్లు శ్రీహరి, మధుసూదనం." అన్నాడు రాఘవులు.

"అస్తమానం, నన్ను యీ ప్రశంసలోకి దించకండి. నాకు కోపం వొస్తుంది." అని మధు విసుక్కున్నాడు.

"నిర్మల రెండోమారు తలపెట్టిన ఆత్మహత్యయత్నంగురించి వినాలనంది, మీ కేమన్నా అభ్యంతరం లేకపోతే." అన్నాను నేను.

"విసుక్కున్నందుకు క్షమించండి—నా కేమీ అభ్యంతరం లేదు." అన్నాడు మధు.

"అభ్యంతరపెట్టినా, నేను విరమించే బాపతు కాదు. నేను చెబుతా వినండి." అంటూ రాఘవులు పెట్రోమాక్స్‌దీపం ఆర్పేసి, గాథ చెప్పడం సాగించాడు.

గనోక్యూర్
...గంటలలో గుణము
...రాజమండ్రి

"రెండో యత్నం, తరవాత ఏడాదికి జరిగింది. ఈసారి అత్తవారింట్లో, భర్త మరో వూళ్లో వుద్యోగంలో కెళ్ళాడు. మామగారు ఆఫీసు కెళ్లాడు. అత్తగారు వంటింటిగుమ్మంలో చాపేసుగుని పడుకుంది. ముందుగదిలో బావగారు నిద్రపోతున్నాడు. మరిది—పదహారేళ్లుంటాయి—అవీ యివీ సవరిస్తూ యింట్లో తిరుగుతున్నాడు. తోటికోడలు పిల్ల నిద్రపోతోంటే, యీగలు ముసరకుండా విసురుతూ పక్కగదిలో కూర్చుంది. మధ్యాహ్నం, మూడు కావొస్తోంది. దొడ్లో పెద్ద చప్పుడయింది. పక్కింటి రమణయ్యగారు, విన్నాడు. దొడ్లోకి పరిగెత్తి, పిట్టగోడమీదనుంచి చూశాడు. 'ఏమర్రోయ్, ఎవరో నూతులో పడ్డారు' అని వెర్రికేకేశి, కర్రలు, నిచ్చెన, తాడు, తెచ్చాడు. ఇంట్లో అందరూ లేచారు. వీధిలోంచి గుఱ్ఱపుబండివాడొకడొచ్చి, నూతులోకి దిగి నిర్మలని పైకి చేరేశాడు. నీళ్లు తాగేసింది; చైతన్యం లేదు. డాక్టర్ని పిలిపించారు—శుశ్రూష చేశారు. వోగంటకి తేరుకుంది. తాశీల్దార్ గారికి టెలిగ్రాం యిచ్చారు. బైటికి పొక్కకుండా, గప్ చిప్ చేసేశారు. అది కథ."

ఇంచుమించు, యీ యత్నం కూడా, మొదటి యత్నంలాగే వుంది. హంతకుడు, దురంతం తలపెడితే, వొకసారి అలవాటు పడ్డ ఫక్కీనే, పదేపదే అవలంబిస్తాడని, డిటెక్టివ్ నవల్స్ చదివితే తెలుస్తుంది. ఇంకా చిత్రం ఏమిటంటే, గంటకూడా, అదే. ఆరోజు ఏమేమి జరిగింది, ఎవరెవరొచ్చిందీ, వివరాలు కావాలన్నాను.

శ్రీహరి చెప్పాడు, సమాధానం.

"నేనప్పుడు ఆ వూళ్లోనే వున్నాను. కోర్టులో సాక్ష్యానికొచ్చాను. నిర్మలఅత్తవారింటికి పదకొండుగంటల కెళ్లాను. ఆమె బావగారితో కాసేపు కబుర్లు చెప్పాను. భోజనాలు చేశాం. జట్కా తెప్పించి, నేనూ, మరిదీ వూళ్లోకి వెళ్లాం. మరిది స్కూలువద్ద దిగిపోయాడు. అప్పటికి పన్నెండున్నరైంది. కోర్టుపని చూసుకుని, సాయంత్రం ఐదున్నరకి స్టేషన్లో చేరుకున్నాను. ప్లాట్‌ఫారమ్‌మీద మధు కనిపించాడు—అప్పుడు అతనికి ఆ వూళ్లోనే వుద్యోగం - రోడ్ల యిలాకాలో—బుక్ స్టాల్ చూడ్డానికొచ్చాడుట. మేం యిద్దరం వుండగా, మరిదితో చదువుకునే కుర్రాడొకడొచ్చి, మాకీ వార్త చెప్పాడు. నేను రైల్లో వెళ్లిపోయ్యాను. మధు వెళ్లి చూశాడనుకుంటా."

"లేదు, లేదు—నీతో చెప్పలేదనుకో—నేనూ నీతోబాటే, ఆ రైల్లోనే ప్రయాణం చేశాను. మా పినతల్లికూతురుకి ఏదో సంబంధంవొచ్చింది, రావల్సిందని మా నాన్న వైరిస్తే వెళ్లాను" అన్నాడు మధుసూదనం.

"మీరు వుద్యోగం అక్కడెంతకాలం చేశారు ?" అనడిగాను.

"అబ్బే, చిన్నవుద్యోగం, తాశీల్దార్ గారి ప్రోద్బలంమీద అంగీకరించి, నాలుగు నెల్లు చేశాను. తరవాత, అడివిశాఖలో యీ వుద్యోగాని కొచ్చేశాను."

"ఆ నాలుగు నెలల్లో మీకు ప్రేమానందంతో పరిచయం వుందా?" అనడిగాను.

"నాకంత పరిచయం లేదు. అతను మితభాషి. ఒకటి రెండుసార్లు, అతను సెలవుమీదొచ్చినప్పుడు, క్లబ్బులోనూ, సినిమాల్లోనూ చూశాను."

"సినిమాకి భార్యాసమేతుడై, వొచ్చేవాడా ?"

"నేను చూడగా ఎప్పుడూ లేదు. పైగా నేనక్కడున్న నాలుగు నెలల్లో, రెండునెల్లు అతను అత్తవారింట్లోనే వుండేవాడు కాబోలు. రెండుమూడుసార్లు వాళ్లింటికి వెళ్లినప్పుడు, నిర్మలని కాని, ప్రేమానందాన్ని కాని ఎప్పుడూ చూళ్లేదు."

"పాపం" అన్నాడు రాఘవులు.

"ఆ జోక్ నేను రెలిష్ చెయ్యను రాఘవులు." అని మధుసూదనం కోపం సూచించాడు.

"మరవుతే, నువ్వు వాళ్లింటికి వెళ్లే అవసరం ఏమొచ్చిందోయ్!" అన్నాడు ధీమాగా రాఘవులు.

"నేను నీకు సమాధానం యివ్వక్కర్లేదు. వీరడుగుతున్నారు గనక చెబుతున్నాను. నేను ప్రేమానందంతో మాట్లాడదామనే వెళ్లేవాణ్ణి. అతనొచ్చినప్పుడు కబురుచెయ్యమని, నిర్మలమరిదిని అడిగాను. అతనితో సంప్రదించి అడివిశాఖలో ట్రైనింగ్ పొందితే, వుద్యోగం దొరుకుతుందని తాశీల్దార్ వ్రాశాడు. ఆవిషయం ముచ్చటించడంకోసం వెళ్లేవాణ్ణి."

"మొత్తం ఎన్నిసార్లు వెళ్లుంటావు ?" అన్నాడు రెడ్డి.

"నేనా ?—నేను అరడజనుసార్లైనా వెళ్లుంటాను" అన్నాడు శ్రీహరి, తననివుద్దేశించి యీ ప్రశ్న అడిగారనుకుని.

"నిన్నెవ్వరూ అడగలేదు." అన్నాడు రాఘవులు.

"అడక్కపోయినా చెబితే ప్రమాదం లేదు. సందేహం తీరిపోతుంది. నేను నిజం చెప్పేస్తున్నా. ఏదో పాడు వున్నా నేను నిర్మలని చూడాలన్న వుద్దేశంతో వెళ్లేవాణ్ణని వొప్పుగోవాలి." అన్నాడు శ్రీహరి. దీనితో అందరూ మౌనంలో పడ్డారు కాసేపు.

నేనే మొదట మాట్లాడాను.

"మీరు నిర్మలతో మాట్లాడేవారా ?"

"ఓ" అన్నాడు శ్రీహరి.

"ఆమెనిగురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి ?"

"నా అభిప్రాయం నిర్మలకి భర్తంటే యిష్టంలేదని."

"అల్లా అనుకోడానికి ఆధారం?"

"మనిషి వైఖరినిబట్టి. సరదాగా వుండేది కాదు, దిగులుగా కనబడేది. పేరంటాలు, స్నేహితులు, సినిమాలు ఏవీ వుండేవి కావు."

"అత్తగారెట్లాంటిది ?"

"అత్తగారు చాలా మంచిది. తల్లికంటె ప్రేమతో కోడళ్లని చూసేది."

"మామగారు ?"

"మామగారివల్ల కోడలకేం బాధ కల్గుతుంది? ఆఫీసుకు పొయ్యేవాడు, యింత గడించి పారేశేవాడు."

"నిర్మలవ్యాధిలక్షణా లేమిటో డాక్టర్లు చెప్పారా ?"

"హిస్టీరియా. మందులు పనిచెయ్యలేదు. హిస్టీరియాకు కారణం భర్తలో ఏదో లోపం వుంటమేనని నా థీరి" అన్నాడు శ్రీహరి.

ఇది నాకు సబబుగానే తోచింది.

కాని మా రెడ్డి ఖండించాడు.

"అట్లాంటివాడు పెండ్లెందుకు చేసుకుంటాడు. పైగా యితను, కాలేజీలో చదువుకునే రోజుల్లో కొంతగ్రంథం జరిపి కథానాయకుడుగా వుండేవాడని వినికిడి.

"అట్లాంటివాళ్లే, తమ లోపాన్ని కప్పిపుచ్చేటందుకు, పన్నాగంపన్ని, పెండ్లిచేసుకుంటారు ప్రపంచానికి తమలో లోపం లేదని చాటొద్దు మరీ!" అన్నాడు రాఘవులు.

"నిర్మల, భర్తనుగురించి, తనవాళ్లతో చెప్పిందా ?" అని అడిగాను.

"ఏమో. తల్లితో చెప్పివుండాలి. వాళ్లు మాత్రం ఏంచేస్తారు. వివాహం రద్దుచేసు

గున్నా, తనకి మళ్లా పెండ్లిచేసుకునే, హక్కు లేదు. మరొకర్ని చూసుకుని రహస్యంగా ఏడవాలి." అన్నాడు శ్రీహరి

"అట్లాంటి వ్యక్తి నీ ఎరికెలో ఎవరేనా వున్నారా?" అని అడిగాడు మా చంద్రారెడ్డి అది నేనడగాలనకున్న ప్రశ్న. కాని ధైర్యం లేక మానేశాను

"ఏమో, వుండివుండొచ్చు. లేకపోతే, ముందుముందు దొరకొచ్చు" అన్నాడు శ్రీహరి.

"తనాడు మధుసూదనం కూడా నిర్మలని చూశాడు." అన్నాడు రాఘవులు.

"అవును. నేనారోజున అక్కడే వున్నాను రేపోమాపో ప్రేమానందం వొస్తాడు, సెలవలేగనక, అక్కడే వుండమంది నిర్మల అత్తగారు" అన్నాడు మధుసూదనం

"నిర్మల మీతో మాట్లాడేదా?"

"అల్లాకాదు అడగవల్సింది. నువ్వు నిర్మలతో మాట్లాడేవాడివా?" అని రాఘవులడిగాడు.

"తెలివిగా అడిగా ననుకుంటున్నావు కాబోలు పరీక్షచేసి, నే నేదీ డైరీలో వ్రాసుకోలేదు మొత్తంమీద మాట్లాడటం జరిగేది—తన ఆరోగ్యంగురించీ, పుట్టింట జీవితంగురించీ, తను స్కూలుకెళ్లిన రోజుల్లో వేసిన నాటకాలు—యీ విషయాలు," అన్నాడు మధు

సరే ఆనాటి విశేషాలు చెప్పండి అని కోరాను.

"ఉదయం లేచి కాఫీలు త్రాగిన తర్వాత" అని మొదలెట్టాడు మధుసూదనం

"క్షమించాలి—కాఫీ ఎవరు కలిపారు?" అన్నాడు మా రెడ్డి.

"నాకు గుర్తు లేదు. అందరికీ కాఫీలు యివ్వడం నిర్మలే యిచ్చేది. తర్వాత కాసి నేనూ, ఆమెమరిదీ—అతని పేరు [illegible]శ్వరరావు—కాసేపు కేరమ్సాడాం—తొమ్మిదింటికి కాలవకి స్నానాని కెళ్లాను పదింటికి భోజనం చేసి, స్నేహితుడింటి కెళ్లి, వొంటిగంట కొచ్చాను"

"ఓహో, అందుచేత, శ్రీహరి వొచ్చినప్పుడు నువ్వు యింట్లో లేవన్నమాట. నువ్వు రాగానే, అతను వెళ్లిపోయాడన్నమాట."

"అవును. వొంటిగంటన్నరకి రేడియోలో ఇంగ్లీషువార్తలు విని, నేను నిద్రపోయాను. అరగంటలోనే లేచిపోయాను. రెండుంపావుకి కాఫీ త్రాగాను. మానాన్నగారి టెలిగ్రాం చూసుకున్నాను—యింటికి రమ్మని నాబాగ్ తీసుకుని, రెండున్నరకి వెళ్లిపొయ్యాను స్టేషన్‌కి వెళ్లేటప్పటికి రైలు వెళ్లిపోయింది పుస్తకాలు చూస్తూ, ప్లాట్‌ఫారమ్మీద వుండి, ఆరుగంటల రైల్లో మా వూ రెళ్లిపొయ్యాను"

"మరోవిషయం అడుగుతున్నాను ఏమీ అనుకోకపోతే, నిర్మల ఆత్మహత్యవిషయం, ఐదుగంటలకి, మీరు స్టేషన్లో వుండగా తెల్సింది. మాడ్డానికి ఎందుకు వెళ్లలేదు?" అనడిగాను.

"చూసేటందు కేముంది. నిర్మల అప్పటికి తేరకుంది పైగా, నే నింటికి వెళ్లటం జరుగురు టెలిగ్రాం" అన్నాడు మధు.

శ్రీహరి మరో ప్రశ్న వేశాడు.

"నేను, 'స్టేషన్ కెందు కొచ్చావు?' అనడిగినప్పుడు, వూరికెడుతున్నానని చెప్పక, పుస్తకాలకోసం అని ఎందుకు అబద్ధమాడావు?"

"రైలు తప్పగానే, కూర్చుని విసుగెత్తి, వొకసమయంలో యింటికెళ్లి, తెల్లారగట్ల రైలుకెడదా మనుకున్నాను ఆ విసుగుదల సమయంలో నువ్వు ప్రశ్నించావు. సాయంత్రం పాసెంజెరు, ఆరోజున టైమ్‌కి, వొచ్చింది ప్రయాణమయ్యాను."

"పుస్తకాలషాపు గంట [illegible]కదా, ఏదేనా పుస్తకం కొన్నారా?" [illegible]గాను.

"లేదు. నాదగ్గర డబ్బు[illegible]గులు, అర్లు ఖర్చుపెట్టి పుస్తకాలు కొ[illegible]ంగుకు" అన్నాడు

"పోనీ, యీ పుస్తకం కొ[illegible]గుండునే, అనిపించింది? [illegible], ఏ[illegible]స్తకం?" అనడిగాను.

నాకు నిజంగా జ్ఞాపకంలేదు; [illegible] కనిపించదు! విల్కీకొలిన్స్‌నవల[illegible]ద వుమన్ ఇన్ వైట్' కొనాలని వుండేది." అన్నాడు మధు.

పదినిముషాల్లు, మావాళ్లందరూ నవల్సని గురించి తర్కించారు, నాకు మరో సందేహం వొచ్చి, మధుని అడిగేశాను.

"ఆరోజున [illegible] పోస్టుమాన్ ఎప్పుడొచ్చాడు?"

"మామూలుగా, పదిన్నరకొస్తాడు. ఆ సమయంలో నే నింట్లో లేను. రెండున్నరకి, పోస్ట్‌మన్ టెలిగ్రాం యిచ్చాడని [illegible] కనే చెప్పాగా."

మా రెడ్డి, నిద్రొస్తోందని, [illegible], నిద్రపొయ్యేసంకల్పంతో శరీరాన్ని పక్కమీద వాలేశాడు. మధుని ఆఖరుప్రశ్న అడిగేశాను.

"అవుతే, నిర్మలట్లాగెందుకు చేసిందో మీకేమన్నా తెలుసా?"

"నాకు తెలీదు కారణం ఏమీ కనిపించలేదు"

"కారణం లేకుండా ఎవరన్నా అట్లాంటి పన్లు చేస్తారా?"

"స్త్రీలు ఎంతకేనా తెగిస్తారు" అన్నాడు మధు.

"ఏమోయ్, స్త్రీలు అను బహువచనం వాడుతున్నావు, ఎందరి స్త్రీలతో పరిచయం వుంది నీకు?" అన్నాడు రాఘవులు, నవ్వుతూ.

"అకారణంగా తెగిస్తారా?"

"ఏమో నా కేమీ తెలీదు."

మిగత అందరూ, నిద్రలోపడుతున్నట్లనిపించింది నాకు. ఈవిషయం ఆరాతియ్యడానికి వా కేమీ కుతూహలం కనపర్చడం లేదు. మధ్య నా కెందుకు; నేనూ, ఆలోచిస్తూ పడుకున్నాను. స్త్రీలు ఎంతకేనా తెగిస్తారు! స్త్రీలనిగురించి ఆలోచించడం మొదలెట్టాను. నిర్మలకథ విని, డిటెక్టివ్ నవలారచయిత ఎట్లాంటి కథ అల్లుతాడా అని వూహించాను. డిటెక్టివ్‌నవల్సు వ్రాయడంలో, స్త్రీ రచయితలు కనపర్చిన చమత్కారం, ప్రతిభ, ఏపురుషుడూ కనబర్చలేడు ప్రథమశ్రేణికి చెందిన రచయితలందరూ స్త్రీలే—డొరోతి సేయర్స్, మార్జరీ ఆలింగామ్, గేయోమార్ష్, అగాతా క్రిస్టీ వీరందరూ, నిర్మలతో ఎట్లాంటికథ వ్రాద్దురో? ఆ ఫక్కీలో ఏదో కథ ఊహలో అల్లుతుంటే నిద్రపట్టేసింది దూరంగా, ఏవో అడివిమృగాల అరుపులు వినబడుతున్నాయి మానవుడి హృదయంలో అధోలోకం వుంది అందులో బంధించబడ్డ, తీరనివాంఛలనే క్రూరమృగాల అరుపులూ అట్లాగే వుంటాయి గర్జించి, బైటపడి స్వప్నంలో విహరిస్తాయి, అవకా చిక్కితే, మేలుకునివున్నప్పుడే, న్యాన్ని చీల్చుకుని పైనపడి మింగే. అవి బైటపడకుండా వుండేందుకా చాలామంది, కొలువాలని పైకి ముసుగు బిగతన్ని పరుంటారు!